

Nederlandse Sociologische Vereniging

Jaarverslag 2019 van de Nederlandse Sociologische Vereniging

Secretaris

Dr. Rie Bosman

Rijksuniversiteit Groningen, Vakgroep Sociologie

Grote Rozenstraat 31, 9712 TG Groningen, m.h.bosman@rug.nl

Het secretariaat is ondergebracht bij KBA (Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt) in Nijmegen. De ondersteuning werd verzorgd door Anette Lodestijn, Sandy Hermsen en Romy Gerritsen. De website werd beheerd door Erik van Ingen en (vanaf 1 januari 2020) door Tim Reeskens.

Bestuurssamenstelling

In 2019 verwelkomde het NSV bestuur Thomas Klijnstra (UvA) namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer (NVLM), als opvolger van Hans Teunissen. In december 2019 droeg dr Erik van Ingen (VU) zijn bestuurszetel over aan dr Mariska van der Horst (VU). Voorts is er een uitnodiging uitgegaan naar de Vereniging voor Beleidsonderzoek (VBO), teneinde ook een vertegenwoordiger van de (commerciële) onderzoeksbureaus in Nederland in het NSV bestuur op te nemen.

Op 31 december 2019 werd het bestuur gevormd door prof. dr. Godfried Engbersen (voorzitter, EUR), dr. Rie Bosman (secretaris, RUG), dr. Peteke Feijten (SCP), dr. Liesbet Heyse (RUG), dr. Hilje van der Horst (WUR), dr. Mariska van der Horst (VU), dr. Eva Jaspers (UU), dr. Kobe de Keere (UvA), dr Willem de Koster (EUR), dr. Tim Reeskens (TiU), Thomas Klijnstra MSc (NVLM), prof. dr. Ellen Verbakel (RU), en prof. dr. Maarten Wolbers (penningmeester, RU). Het bestuur kwam in 2019 zeven keer bijeen, te beginnen met de jaarlijkse Strategievergadering in januari.

Ledenaantal

De NSV had op 1 januari 2019 353 leden en op 1 januari 2020 368 leden. Er hebben 30 leden opgezegd en er zijn 42 personen lid geworden. De gestage daling van de afgelopen jaren lijkt met dit batige saldo tot stilstand gekomen en we zullen ons inspannen dit resultaat tenminste te consolideren. Ledenwerving en ledenbinding hebben de voortdurende aandacht van het NSV bestuur. Nieuwe activiteiten als het Sociologenpanel en de Leergang 'Sociologie in de Praktijk' dragen hopelijk zowel bij aan de profilering van de beroepsvereniging als het maatschappelijk belang van de Sociologie. De NSV streeft er vooral naar jongere collega's in de afdelingen te interesseren voor het lidmaatschap.

Financiën

In 2019 bedroegen de baten 71.474 euro en de lasten 58.894 euro, met een positief resultaat van 12.580 euro. Het resultaat is grotendeels toe te schrijven aan de lage, door de UvA in rekening gebrachte kosten voor de DvdS en een (voorzien) reductie in de kosten aan Sociologie Magazine. Overige inkomsten- en kostenposten zijn nauwelijks veranderd tussen 2018 en 2019.

Activiteiten van de NSV in 2019

Sociologie Magazine, socialevraagstukken.nl, en Nederlandse tijdschriften

Op 1 januari 2019 is een nieuw samenwerkingscontract met *Sociologie Magazine* ingegaan, waarin de NSV ten behoeve van haar leden een collectief abonnement afneemt. Het NSV bestuur heeft regelmatig contact met de redactie van *Sociologie Magazine* en ontving in juli 2019 de nieuwe hoofdredacteur, Roy Kemmers (EUR) voor een prettig kennismakingsgesprek.

In 2019 is het samenwerkingscontract met de publiekswebsite www.socialevraagstukken.nl na een uitgebreide evaluatie verlengd. De website heeft een enorm bereik en wordt door 73% van de lezers van de site geassocieerd met *Sociologie*. Begin 2019 reageerden alle afdelingen *Sociologie* positief op ons verzoek opnieuw een financiële bijdrage te leveren aan voortzetting van de samenwerking met [socialevraagstukken.nl](http://www.socialevraagstukken.nl). Dankzij deze ondersteuning worden inzendingen van sociologen begeleid en geredigeerd door een professionele redacteur en worden er interviews met sociologen afgenomen. Bovendien is een nieuwe en succesvolle activiteit van [socialevraagstukken.nl](http://www.socialevraagstukken.nl) geïnitieerd, het zogeheten ‘Sociologenpanel’, bestaande uit gezaghebbende collega’s uit alle afdelingen *Sociologie* in Nederland. In 2019 werd o.a. een Sociologenpanel georganiseerd over de thema’s ‘Duurzaamheid en klimaatbeleid’, en ‘Werk en de toekomstige arbeidsmarkt’. Het Sociologenpanel speelde ook een rol tijdens het NSV Actualiteitencollege (zie hieronder). Daarnaast heeft de samenwerking met [socialevraagstukken.nl](http://www.socialevraagstukken.nl) geresulteerd in de organisatie van het uitverkochte publieksevenement ‘de Nacht van de Sociologie’, dat jaarlijks beoogd te worden herhaald.

Het NSV bestuur houdt voortdurend contact met vertegenwoordigers van de redacties van *Nederlandse tijdschriften*, die zoals bekend niet alleen kampen met een afnemend aantal lezers, maar ook met een gebrek aan kopij. Ook de ondersteuning door de uitgever varieert. Het grootste probleem is evenwel online open access: het NSV bestuur ondersteunt de tijdschriften in het overleg hierover met de universiteiten.

Het NSV bestuur steunt het open access beleid ook actief en heeft in 2019 voorbereidingen getroffen voor een fonds waaruit tijdschriften die open access worden een bescheiden premie kunnen ontvangen van 1000 euro. Deze financiële ondersteuning vervangt per 1 januari 2021 de huidige abonnementenregeling, waarbij tijdschriften een klein bedrag per NSV lid onder de abonnees ontvangen.

NSV bestuur moedigt het voortbestaan van Nederlandstalige sociologische tijdschriften aan, al is het gezien het kleine taalgebied wellicht noodzakelijk dat tijdschriften samengaan. De tijdschriften ‘*Sociologie*’ en ‘*Sociologos*’ zijn in 2019 samengegaan in het Tijdschrift *Sociologie*, dat open access verschijnt.

Het NSV bestuur heeft in 2019 het initiatief genomen om met de redacties van *Tijdschrift Sociologie* en *Mens & Maatschappij* tot een gezamenlijk themanummer ‘Honderd Jaar *Sociologie* in Nederland’, dat in 2022 zou moeten verschijnen.

Dag van de Sociologie

De Dag van de Sociologie vond plaats op 27 juni 2019 aan de Universiteit van Amsterdam. Er was met ruim 170 deelnemers een goede opkomst, met vooral veel promovendi. De aanwezigheid van stafleden blijft aandacht vragen, evenals een goede verhouding tussen Nederlandstalige en Engelstalige sessies. Het NSV bestuur heeft een aantal uitgangspunten geformuleerd waarmee elk organiserend comité van de Dag van de Sociologie haar verdienste kan doen. Daarnaast is met instemming van alle afdelingen een planning gemaakt van 2020 tot 2029. Met de beoogde collega’s en organisatoren in Leuven is in 2019 vroegtijdig contact gelegd; helaas is de Dag van de Sociologie reeds in maart 2020 geannuleerd vanwege de corona-maatregelen.

Prijzen

Naomi Hartkamp (RUG) is de winnaar van de NSV-masterthesisprijs 2019. Haar thesis *De ambigue wereld van de sociale werkvoorziening* werd het best beoordeeld door de jury. Zo gaf de jury aan: “De scriptie geeft uitermate goed weer hoe stigmatisering, zelfrespect, en machtsverhoudingen – begrippen die bijzonder goed zijn ingebed in de klassieke sociologische theorieën – onder deze kwetsbare mensen spelen”. De jury werd gevormd door Samira van Bohemen (Erasmus Universiteit Rotterdam), Caroline Dewilde (Tilburg University), Arie Glebbeek (RU Groningen, tevens voorzitter), Jornt Mandemakers (Universiteit Utrecht), Ineke Nagel (VU Amsterdam) en Michael Savelkoul (RU Nijmegen).

De tweejaarlijkse NSV Dissertatieprijs 2019 is gewonnen door **Jaron Harambam** (EUR & KUL), met de thesis getiteld “*The Truth Is Out There*”: *Conspiracy culture in an age of epistemic instability*. De jury waardeert, zoals in het juryrapport te lezen is, “de keuze voor een gevaarlijk en moeilijk onderwerp, een onderwerp dat bovendien zeer omstrepen is. Een groot risico om er als onderzoeker in verstrikt te raken. Dat is niet gebeurd. Integendeel, juist door de kiezen voor een combinatie van verschillende onderzoeksmethoden – teksten, documentaires, websites, interviews, participerende observatie – weet de auteur diep in het universum van complotdenkers door te dringen.” De jury werd gevormd door de hoogleraren Aafke Komter, Paul Schnabel en Pauline Meurs.

In 2019 is ook de tweejaarlijkse NSV-VBO-prijs uitgereikt. “De Nederlandse Sociologische Vereniging en de Vereniging voor Beleidsonderzoek reiken elke twee jaar een prijs uit voor het beste beleidsonderzoek en/of -advies waarin de wisselwerking tussen wetenschap en toegepast onderzoek duidelijk naar voren komt.” De jury bestond uit Monique Kremer (voorzitter), Fons Dingelstad, Ton Klein, en Liesbet Heyse (secretaris). In 2019 waren er twee winnaars:

1. *Versnelde participatie en integratie van vluchtelingen: de Amsterdamse aanpak*

Het onderzoek werd uitgevoerd door Regioplan: Adriaan Oostveen, Jeanine Klaver en Myrthe Born. “De jury is gecharmeerd van de geavanceerde inzet van verschillende methoden, de diepgaande en doorwrochte analyse van resultaten aan de hand van een vooraf opgesteld kader, alsook van de concrete handvaten voor verbetering die in het rapport geformuleerd worden en de kritische reflectie op de waarde van de gegenereerde resultaten”.

2. *De toekomst van vakmanschap*

Dit onderzoek werd uitgevoerd door onderzoekers van:

- Universiteit Maastricht, ROA: R. van der Velden, D. Fouarge M. Levels & C. Meng
- UvA Kohnstamm Instituut: M. Buisman, A. van der Meijden & R. Petit
- UvA AMCIS: T. Bol, J. Rozer & H. van de Werfhorst
- ECBO: M. Groeneveld, H. Smulders & A. Westerhuis

“Het rapport is zeer goed geschreven, leesbaar en toegankelijk. Daarnaast ligt aan het rapport doorwrocht werk ten grondslag en een indrukwekkende samenwerking tussen verschillende instituten en experts. Het rapport ontkracht bestaande veronderstellingen over het beroepsperspectief van specialistisch opgeleide MBO’ers”.

Tenslotte is in 2019 ook, samen met Sociale Vraagstukken, de Prijs Publieke Sociologie uitgereikt. Deze prijs is bestemd voor Nederlandse sociologen die zich op interessante en vernieuwende manieren engageren met een publiek, en werd ditmaal uitgereikt aan **Maria Luce Sijpenhof-Schelvis**, mede-oprichter en bestuurslid van Counter/Narratives.nl. Zoals in het juryrapport te lezen valt was er veel waardering voor het platform: “Het voorziet daarmee niet alleen in iets dat er nog niet was, maar draagt ook bij aan het bewustzijn van het Nederlands koloniaal verleden en legt het verband met hedendaags racisme. De website vervult een gapend gat in ons historisch en sociologisch bewustzijn.” Sociale Vraagstukken heeft besloten dit in het vervolg een tweejaarlijkse prijs te maken.

De NSV Research-master-thesisprijs is tweejaarlijks en wordt in 2020 weer uitgereikt. Voor de NSV Artikelprijs is besloten deze weer in 2021 uit te reiken en deze af te wisselen met de NSV Research-master-thesisprijs.

De NSV als beroepsvereniging

In maart 2018 verwierf de NSV een bijdrage uit het PAOS fonds voor de ontwikkeling van een Academische Leergang Sociologie. Een kleine commissie bestaande uit Arie Glebbeek, Liesbet Heyse, Hilje van der Horst, Sean Stevenson en Jeroen Winkels ontwikkelde een plan voor de organisatie van de nascholingsactiviteit, die in september 2019 van start ging en waarin de sociologie-afdelingen een belangrijke rol spelen. De titel van de leergang luidt: ‘Sociologie voor de Beleidspraktijk, Academische Leergang voor Professionals van de Nederlandse Sociologische Vereniging’.

De leergang beantwoordt aan een behoefte aan nascholing voor afgestudeerde sociologen waarin actuele ontwikkelingen in de sociologie worden gedeeld. Daarbij wordt bijgedragen aan het kunnen inzetten van de sociologische achtergrond in allerhande professionele omgevingen. De leergang bestaat uit acht bijeenkomsten in het Academieggebouw te Utrecht. Elke bijeenkomst behandelt een actueel thema waarbij zowel wordt ingegaan op praktijkervaringen als op recente wetenschappelijke inzichten en literatuur. Iedere bijeenkomst wordt georganiseerd door de sociologie-afdeling van één van de Nederlandse universiteiten. Inmiddels hebben twee van de acht bijeenkomsten plaats gevonden. De eerste bijeenkomst werd verzorgd door de Rijksuniversiteit Groningen en behandelde duurzame samenwerking in tijden van decentralisatie in zorg- en welzijnsbeleid.

De tweede bijeenkomst behandelde de toekomst van werk, en kansen en mogelijkheden voor een duurzame arbeidsmarkt. Twee bijeenkomsten die gepland werden voor het voorjaar van 2020 zijn uitgesteld vanwege de coronamaatregelen. Deze betreffen een bijeenkomst over eenzaamheid, georganiseerd door de Universiteit van Amsterdam, en een bijeenkomst over continuïteit en verandering van waarden en normen in Nederland en Europa, georganiseerd door de Tilburg Universiteit. Deze bijeenkomsten zijn nu gepland voor het najaar van 2020.

Nederlandse Vereniging voor Leraren Maatschappijleer/-wetenschappen

De NSV beschouwt het schoolvak maatschappijleer/-wetenschappen als v.o.-pendant van de wetenschappelijke discipline. In nauw contact met de vertegenwoordiger van de NVLM in het NSV bestuur worden de mogelijkheden verkend om tot een nieuwe lesmethode maatschappijwetenschappen te komen.

Actualiteitencollege

Op 28 november 2019 vond het jaarlijkse NSV Actualiteitencollege plaats, bij het SCP in Den Haag. Dit jaar was het thema ‘De Toekomst van Werk’. Traditiegetrouw waren er drie sprekers van verschillende achtergronden uitgenodigd om hun visie op dit vraagstuk te geven: Paul de Beer (UvA AIAS), Monique Kremer (WRR/UvA) en Simone van Dijk (Social Enterprise/alumna UvA). Dagvoorzitter Kim Putters leidde het thema in en wees op de ruime aandacht die er voor dit thema thans is onder onderzoekers. Ook leidde hij het afsluitende debat met de zaal, aan de hand van acht stellingen die de aanwezigen beantwoordden middels ‘online voting’. De reacties werden afgezet tegen die van het Sociologenpanel van Sociale Vraagstukken, dat eerder dezelfde acht stellingen had beantwoord. De meningen kwamen aardig overeen, uitzonderingen daargelaten.

De middag werd feestelijk afgesloten met de uitreiking van de NSV-dissertatieprijs aan Jaron Harambam (EUR/KU Leuven), voor zijn proefschrift *The Truth Is Out There” Conspiracy Culture in an Age of Epistemic Instability*. “De auteur heeft het aangedurfd om een onderwerp aan te pakken waar nog weinig wetenschappelijk fundament voor is. Hij heeft het gebruik van de sociale media als vindplaats niet geschuwd, is vernieuwend te werk gegaan en tegelijkertijd heeft hij een stevig theoretisch fundament ontwikkeld”, aldus juryvoorzitter Pauline Meurs.

Het Actualiteitscollege was goed bezocht, maar de aanwezigheid van junioren en promovendi blijft een punt dat bijzondere aandacht vraagt.

Strategische kwesties

In alle bestuursvergaderingen van de NSV in 2019 kwamen onderwerpen aan de orde die verbonden zijn met (een herbezinning op) doel en de functie van de NSV. Wat kunnen en willen we onze leden bieden? Elk jaar bespreken we tijdens een extra vergadering de meer strategische thema's, zoals daar zijn Ontmoetingen tussen sociologen, Ledenwerving en ledenbinding, Informeren en communiceren, Belangenbehartiging, Kwaliteitsborging, en Prijzen. De Strategievergadering vindt jaarlijks plaats in januari.

Tijdschriftenregeling

De kortingsregeling voor tijdschriften was ook in 2019 van kracht. Deze biedt aan NSV-leden korting op de abonnementsprijs van de vier door de NSV erkende en ondersteunde tijdschriften *Mens & Maatschappij*, *Sociologie*, *Beleid & Maatschappij* en *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken*. De kortingsregeling is ook van toepassing op *Religie & Samenleving*. Per 1 januari 2021 wordt de kortingsregeling opgeheven en vervangen door een stimuleringspremie voor open acces tijdschriften.

Lidmaatschappen internationale verenigingen

De NSV is lid van de International Sociological Association (ISA) en van de European Sociological Association (ESA).

Tot slot

In 2022 bestaat de Sociologie 100 jaar. Op 12 juni 1922 hield Bongers zijn inaugurele rede aan de Universiteit van Amsterdam. Het NSV bestuur heeft de beide Nederlandse sociologische tijdschriften *Mens en Maatschappij* (1925!) en *Tijdschrift Sociologie* uitgenodigd een gemeenschappelijk themanummer uit te brengen over het thema '100 jaar Sociologie in Nederland'.